

Türk Tabipleri Birliği

COVID-19 ve Okullar ile ilgili

Açıklama

7 Mayıs 2021

Versiyon bilgisi: 06.05.2021, v1.1

Çocuklarımızın iyiliği ve geleceği için örgün eğitim vazgeçilmezdir. Pandemi nedeni ile iktidar ölkemizin okul ve üniversitelerinin kapısına kilit vurmuştur. Kısmi açılmalar dışında okulları bir yıldır kapalı tutmaktadır. Dünyada AVM'ler, restoranlar, fabrikalar ve iş yerlerini açık tutarken okulları kapatan başka bir devlet bulunmamaktadır. Türkiye, OECD ölkeleri arasında ilkokulları açık ara ile en uzun süre kapatan ölkedir. Nisan ayında Türkiye dünyada en fazla COVID-19 vakasının görüldüğü ölkedir, ancak yayılımı önlemek için etkili önlemler almak yerine, hükümet bir kez daha çocuk ve gençleri pandemiye kurban etmiş, okul öncesi eğitim kurumları ile 8 ve 12. sınıflar hariç tüm kademeleri 15 Nisan 2021 itibarıyla tüm ölkede yeniden kapamıştır. Bu kademeler de 29 Nisan 2021 itibarıyla kapanmıştır. Okulların bir yıldan uzun süredir kapalı olduğu ölkemizde bu kapanmalar nedeniyle çocukların yaşadığı bilişsel, duygusal ve fiziksel kayıpların ne yazık ki telafisi yoktur. Daha fazla kaybı engellemek için, Ramazan Bayramı sonrasında diğer yerler açılmadan önce ilk olarak okul öncesi eğitim kurumları, ilkokullar, köy ve belde okulları ve özel eğitim merkezleri açılmalıdır.

Ölkemizde okulların kapalı tutulmasının fayda ve zararları ile ilgili somut veri bulunmamakla birlikte tüm dünyada toplanan veri ve bilgilerin ölkemiz bağlamında değerlendirilmesi bize şunları göstermektedir:

Çocuklar COVID-19 nedeniyle tehlikede değiller; toplumda yayılma için tehlikeli değiller .

1. B.1.1.7 (İngiliz) varyantının çocukları daha fazla etkilediği ya da çocuklarda daha ağır hastalık yaptığı yönündeki söylentiler, yapılan araştırmalarla çürütülmüştür . COVID-19 hastalığının ağır seyretme riski ve bulaşıcılığı bu varyant varlığında dahi yaş azaldıkça keskin biçimde azalmaktadır. Okul öncesi ve ilkokul yaş grubu COVID-19'den en az etkilenen ve bulaştıran grup olmaya devam etmektedir. 12 yaş üstü gençler hastalıktan daha az etkilenmekle birlikte bulaştırmaları yetişkinlerle yaklaşık olarak aynıdır.
2. **Okullar bu salgında salgının ana yayılma merkezi değildir ve okullarda görülen olgular toplumdaki yayılmanın bir yansımasından ibarettir.** Çocuklar daha az bulaştırdığı için, COVID-19 geçiren çocukların hastalığı okullardan değil, çoğunlukla birlikte yaşadıkları yetişkinlerden ya da restoran, düğün vb. diğer kalabalık ortamlardan aldığı anlaşılmaktadır. Yani çocuklar okullarda başka çocuklarla birlikteyken, evlerinden ve diğer yetişkinlerle birlikte oldukları ortamlardan daha güvencedirler. Bu nedenle, okulların kapanması COVID-19 yayılımını azaltmamakta; açılması ise COVID-19 vakalarını artırmamaktadır.

Çocukların zihinsel, sosyal ve bedensel gelişimlerinde geri dönüşü olmayan kayıplar yaşanmaktadır. Okulların kapatılmasının ciddi toplumsal zararları vardır. Kayıplar nüfusa eşit dağılmamakta, dezavantajlı çocuklar, yoksul aileler ve kadınlar okul kapatmalarından çok daha derinden ve kalıcı olarak etkilenmektedir.

1. Eğitimden uzak kalmak çocuklarda bilişsel gelişimi aksatmaktadır. Yaş ne kadar küçükse bu etki o kadar fazla olmaktadır.
2. Uzaktan eğitim başarıyla yapılırsa dahi, erken yaşlarda uzaktan eğitim örgün eğitimin yerine geçemez.
3. Uzaktan eğitime de erişimi olmayan çok sayıda çocuk vardır. Milli Eğitim Bakanlığı EBA - Eğitim Bilişim Ağı ile uzaktan eğitime farklı kaynaklara göre öğrencilerin %12 ila %32'sinin erişimi yoktur. Yani 2 ila 6 milyon çocuk ve genç bir yıldır eğitimden kopmuştur.
4. Özellikle kırsal bölgede yaşayan, ana dili Türkçe olmayan ve orta-düşük sosyoekonomik düzeyden ailelerin çocuklarının ve özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerin kayıpları en fazla olmaktadır.
5. Evde kalmanın çocuklar için riskleri ağır ihmal, istismar, artan açlık, işçi olarak çalıştırılma, erken yaşta evlendirilme, örgün eğitimden tamamen kopma, Türkçe öğrenmek için en önemli dönemin kaçırılmasıdır.
6. Çocuk istismarı artmakta ve buna karşılık istismarı tespit olanağı azalmaktadır.
7. Özellikle okul öncesi eğitime erişimin sınırlanması nörogelişimsel açıdan hali hazırda 'gri bölgede' olan çocukların durumu ağırlaşmasına sebep olmaktadır. Bu durum, kısa ve orta vadede öğrenme güçlükleri, gelişme gerilikleri, otizm, dikkat eksikliği ve hiperaktivite gibi sorunlar yaşayan çocukların sayısında ciddi artış getirecektir.
8. Özellikle kız çocukların okullaşma oranlarının ciddi bir seviyede azalmasına ve çocuk yaşta evliliklerin çoğalmasına yol açmaktadır.
9. Okulların kapalı kalması nedeniyle kadın istihdamı azalmış ve ekonomik gücü azalan ve bakım yükü artan kadınların maruz kaldığı şiddet artmıştır.
10. Kapanma süresi uzadıkça okuldan kopan çocuk ve gençlerin okula bir daha dönmeme riskleri artmaktadır. Özellikle kız çocuklarının okullaşmasındaki kazanımlarımız kaybedilmektedir.

TTB okulların tüm kademelerde mümkün olan en fazla günde sağlıklı bir şekilde açık tutulması için iki alanda acilen ilerleme sağlanmasını talep etmektedir:

1. Öğretmenlerin aşılmasının en kısa sürede tamamlanması: Aşılama kimlere öncelik verildiği de toplumun değerlerini ve önceliklerini yansıtır. Öğretmenlerin yaptıkları iş son derece kritiktir. Korona virüse yakalanmaları durumunda öğrencileri haftalarca eğitimden uzak kalacaktır. Vaka sayılarının çok yükseldiği dönemlerde dahi öğretmenlerin iç rahatlığı ile eğitime devam edebilmesi için öğretmen aşılmasının en kısa zamanda tamamlanması gerekir. Aşılama gecikme yaşanacaksa yüz yüze eğitim veren 8. ve 12. sınıfların öğretmen ve öğrencilerine haftalık rutin test ile vaka taraması yapılmalıdır.
2. Okulların açık olduğu dönemde bazı eksik ve yanlış uygulamalar olduğu görülmüştür. Çocukların ve gençlerin temaslı izlemi ve test uygulamalarının daha sıkı bir şekilde yapılması, okullarda HES kodu uygulamasının daha sıkı takip edilmesi, pencerelerin açılması ile derslikler ve öğretmen odalarının havalandırılması, penceresi açılmayan sınıfların derslik olarak kullanılmaması, okullarda görülen yetişkin ve öğrenci vakalar ve okul içi bulaşmanın olup olmadığı, varsa ne ölçüde olduğu konusundaki verileri şeffaf bir şekilde toplumla paylaşması gibi çeşitli alanlarda Sağlık Bakanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın koordinasyon içinde ivedilikle ilerleme kaydetmesi

Türk Tabipleri Birliği

— Turkish Medical Association —

gerekir. Aşılama ve okullarda alınacak önlemlerle ilgili güncellenmiş önerilerimiz ek belgemizdedir (Ek 1).

Eğitim politikalarımız yetersiz olsa da, eğitim önemlidir, eğitim değerlidir, eğitim gereklidir.

1. Okullarda bulaş azdır ve çocuklar halen COVID-19 için düşük risktedir. O halde okullar EN SON kapanan ve İLK açılan yerler olmalıdır. Okullar içinde kapanma liseler, ortaokullar ve ilkokullar sırasını takip etmelidir.
2. Kapanma sürecinde, temel prensip ilkokulların daima açık tutulmaya çalışılmasıdır. Tüm sektörler kapandığında, sağlık gibi elzem sektörler dışında tüm yetişkinler evlerde kaldığında hala vaka sayıları düşmezse, ancak o zaman ilkokulların kapanması gündeme gelmeli ve bu kapanmalar birkaç hafta ile sınırlandırılmalıdır.
3. Açılma sürecinde, okullar, özellikle ilkokullar, diğer sektörlerden önce, İLK AÇILAN yerler olmalıdır. Okullar diğer sektörlerle aynı anda açıldığında bir süre sonra artan vaka sayılarından okullar mesul tutulmaktadır. Halbuki, dünyada yapılan tüm araştırmalar ilkokulların açık olmasının salgının yayılmasına etkisi olmadığını göstermektedir.

Bütün bu bilgiler ışığı altında okul öncesi eğitim kurumları, ilkokullar, köy ve belde okulları ile özel eğitim ve rehabilitasyon sunan kurumlar Ramazan Bayramı sonrasında ivedilikle eğitime başlamalıdır.

Türkiye şimdiye kadar pandemi yönetiminde kolaya kaçarak okulları kapalı tutmuştur. Çocuklarımız ve gençlerimizin sağlığı ve geleceği ekonominin devamına kurban edilmiştir. Salgının başından beri bazı sektörlerin pandemide bulaşmanın en az görüldüğü, en güvenli yerler oldukları için değil, toplumsal hayatın devamı için elzem görüldükleri için açık tutulduklarını görüyoruz. 29 Nisan'da başlayan üç haftalık kapamada dahi 43 sektör ve durum istisna kabul edildi ve açık tutuldu. Okulların, özellikle okul öncesi kurumlar ve ilkokulların diğer yerlere göre çok daha güvenli olmasına rağmen önemli görülmedikleri için açılmalarına öncelik verilmediği kanaatindeyiz. Artık ülke olarak okullarımızı açık kalması gereken, toplum için elzem yerler sınıfına almamız gereklidir. Artık, pandemi kontrolü için çocuklardan daha fazla fedakârlık istenmemelidir. Ya çocukların, ailelerin ve öğretmenlerin güvenliği ya da çocukların okula gitmesi gibi sahte bir ikileme düşmemeliyiz. Devletin görevini yapmasını, gerekli tüm önlemleri alarak öncelikle okul öncesi eğitim kurumlarını, ilkokulları, köy ve belde okullarını ve özel eğitim merkezlerini, ikinci olarak ortaokulları, üçüncü olarak liseleri güvenli olarak açmasını ve açık tutmasını talep ediyoruz. Biz bunu başarabileceğimize gönülden inanıyoruz. Gereken neyse yapalım. Çocuklarımız için, okulları açalım.

